

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Voorzitter

PE - COURRIER EP - ENTREE
22. 06. 2015
N° 6727

Aan de Voorzitter van het Europees Parlement
B-1047 Brussel
België

Postbus 20018
2500 EA Den Haag
t 070 318 30 33

Den Haag, 16 juni 2015

Onderwerp: Gemotiveerd advies (subsidiariteit) over het EU-voorstel voor een wijziging van de verordening inzake de besluitvorming genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) COM (2015) 177

Geachte heer Schulz,

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft, overeenkomstig de daarvoor vastgestelde procedure, het bovengenoemde voorstel getoetst aan het beginsel van subsidiariteit. Daarmee is toepassing gegeven aan artikel 5 EU-Verdrag en Protocol 2 bij het Verdrag van Lissabon betreffende de toepassing van het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel.

Met deze brief stel ik u in kennis van het oordeel van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Identieke brieven zijn gezonden aan het Europees Parlement, de Raad en de Nederlandse regering.

De Kamer is van oordeel dat bovengenoemd voorstel niet voldoet aan het beginsel van subsidiariteit. De positie en rol van de nationale lidstaten in het voorstel wordt in de Kamer verschillend gewaardeerd. Enerzijds biedt het voorstel de nationale lidstaten onvoldoende ruimte voor een nationaal verbod op ggo's. Gelet op de maatschappelijke gevoeligheid van ggo's wordt een zorgvuldige nationale afweging met bijbehorende ruimte voor een nationaal afwijkende koers wenselijk geacht. Daarbij wordt in twijfel getrokken of de opt-out mogelijkheid die het voorstel een nationale lidstaat biedt, vanuit juridisch oogpunt verenigbaar is met de werking van de Europese interne markt. Anderzijds wordt toedeling van de bevoegdheid aan nationale staten om ggo's toe te laten afgewezen omdat het organiseren van een gelijk speelveld en gelijke uitgangspunten van de EU lidstaten in deze, bij uitstek als een taak van de Europese Commissie wordt beschouwd.

Naast de rol en positie van de nationale lidstaten in het voorstel, wordt in de Kamer de handhaving van de huidige procedure, waarbij als gevolg van het uitblijven van een gekwalificeerde meerderheid, de toelatingsvraag van ggo's wordt teruggelegd bij de Europese Commissie, gezien als ondemocratische besluitvorming op Europees niveau.

Op basis van deze, soms uiteenlopende, argumenten, komt de Kamer, alles afwegende, uiteindelijk tot het oordeel dat het voorstel COM (2015) 177 strijdig is met het beginsel van subsidiariteit.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Anouchka van Miltenburg', with a long, sweeping underline that extends to the right.

Anouchka van Miltenburg
Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Courtesy translation

Postbus 20018
2500 EA

date 17 June 2015
subject Reasoned opinion (subsidiarity) on the EU proposal for an amendment of the COM (2015) 177 regulation concerning decision-making on genetically modified organisms (GMOs).

page 1/6

Dear Mr Juncker,

The House of Representatives of the States General of the Netherlands has, in accordance with the prescribed procedure, tested the above proposal against the principle of subsidiarity. Application was thus given to Article 5 of the EU Treaty and Protocol 2 of the Treaty of Lisbon concerning the application of the principles of subsidiarity and proportionality.

This letter serves to inform you of the opinion of the House of Representatives of the States General. Identical letters have been sent to the European Parliament, the Council and the Dutch government.

The House is of the opinion that the above proposal does not comply with the principle of subsidiarity. Opinions on the position and role of the Member States in the proposal vary within the House. On the one hand, the proposal provides the Member States with insufficient room for a national prohibition on GMOs. Given the fact that GMOs are a sensitive issue for the public, a careful national consideration of the issue, with the accompanying room for a deviating national course, is considered desirable. There are also doubts about whether the opt-out offered to the Member States by the proposal is compatible with the operation of the European internal market from a legal point of view. On the other hand, the proposal to assign the power to restrict or prohibit GMOs to the Member States is rejected, because the organisation of a level playing field and equal starting positions of the EU Member States is regarded as one of the most important tasks of the European Commission.

In addition to the role and position of the Member States in the proposal, the House considers the continuance of the current procedure, whereby the decision to

date 17 June 2015

authorise GMOs is handed back to the European Commission in the absence of a qualified majority, to be an example of undemocratic decision-making at the European level.

All things considered and on the basis of these sometimes divergent arguments, the House considers the proposal COM (2015) 177 to be inconsistent with the principle of subsidiarity.

Sincerely,

Anouchka van Miltenburg,
Speaker of the House of Representatives of the States General

date 17 June 2015

Appendix I - Contributions of the parliamentary groups

VVD (negative)

The members of the People's Party for Freedom and Democracy (VVD) parliamentary group believe that it would be wrong to grant Member States the power to authorise GMOs. This power should be retained by the European Commission, because it involves regulating the internal market. The organisation of a level playing field and equal starting positions in the EU Member States is pre-eminently a task for the Commission. It is not a task of the individual Member States.

The VVD parliamentary group would therefore like to submit a reasoned opinion to the Commission in order to clarify this view.

PvdA (positive)

Given the public debate on GMOs in the Netherlands, the members of the Labour Party (PvdA) parliamentary group consider a discussion at the national level to be important. These members therefore have a positive opinion of the subsidiarity principle of the EU proposal for an amendment of the regulation concerning decision-making on genetically modified organisms.

SP (positive)

The members of the Socialist Party (SP) parliamentary group have a positive opinion of the subsidiarity aspects of the EU proposal for an amendment of the COM (2015) 177 regulation concerning decision-making on genetically modified organisms (GMOs); they regard the proposals as being consistent with the subsidiarity principle, because powers are being partially returned to the Member States. In the opinion of the SP group members, this proposal falls far short of guaranteeing a democratic and responsible decision-making process for the authorisation of GMOs. To ensure that the process is democratic, the entire authorisation process will have to be reviewed, the EFSA will have to be shaped some other way, and the influence of the European Parliament and the Council will have to be decisive. The current procedure, which led, for example, to corn type 1507 being authorised by the Commission despite the fact that 19 Member States voted against the authorisation and only 5 voted in favour, is not satisfactory.

Nevertheless, the members of the SP group regard the present proposal for a national opt-out as a step in the right direction. However, the SP group members do have questions concerning the legal feasibility and the implementation of the proposal.

CDA (negative)

date 17 June 2015

The members of the Christian Democratic Appeal (CDA) parliamentary group have a negative opinion of the subsidiarity aspects of the GMO proposal.

PVV (negative)

The members of the Party for Freedom (PVV) parliamentary group have a negative opinion of the proposal.

D66 (positive)

The members of the Democrats 66 (D66) parliamentary group have a positive opinion of the subsidiarity aspects of this proposal. This is because more powers are being shifted to the Member States instead of to the EU.

ChristenUnie (negative)

The members of the ChristenUnie (Christian Union) parliamentary group have a negative opinion of the subsidiarity aspects of the EU proposal for an amendment of the COM (2015) 177 regulation concerning decision-making on genetically modified organisms (GMOs). These members note that the Commission has left the current unsatisfactory procedure intact, whereby the definitive decision on whether or not to authorise GMOs is handed back to the European Commission in the absence of a qualified majority. The present proposal does offer the Member States the option of opting out, but such an opt-out is, in principle, not compatible with the operation of the European internal market. This makes it difficult for Member States to prohibit genetically modified food and animal feed. The members of ChristenUnie therefore believe that the position of the Member States and the democratic nature of the decision-making process are actually weakened rather than strengthened by the Commission proposal.

GroenLinks (negative)

The members of the GroenLinks (Green Left) parliamentary group do not consider the submitted EU proposal to be consistent with the principle of subsidiarity. Restricting and/or prohibiting GMOs that have already been authorised can only be done for a limited number of reasons. These members have doubts about whether a so-called opt-out of a member state is legally feasible. Furthermore, it is the opinion of the members of the GroenLinks group that the proposal of the European Commission concerning decision-making on GMOs leads to undemocratic decision-making at the European level.

SGP (negative)

The members of the Reformed Political Party (SGP) parliamentary group have a negative opinion. They believe the proposals of the European Commission offer the individual Member States insufficient room to prohibit GMOs at the national level. Due to ethical concerns and the fact that GMOs are a sensitive issue for the

date 17 June 2015

public, the authorisation of GMOs deserves to be carefully considered at the national level, and there should be room for a deviating national course. The proposal is a step in the right direction, but more consideration needs to be shown for specific national conditions with regard to health and the environment, among other areas.

Partij voor de Dieren (positive)

The members of the Party for the Animals (PvdD) parliamentary group have a positive opinion of the subsidiarity aspects of the EU proposal to give Member States the power to restrict or prohibit the trade in and use of genetically manipulated products. These members believe that it is very important that the Member States are not forced by the European Commission to authorise products that the states themselves have major objections to. Genetically modified crops and products certainly fall under this category, given the risks that these GMOs pose to humans, animals and the environment. The fact that Member States are now being given the option of ensuring that the flow of food and animal feed in their countries is kept free of these products is a good first step. Nevertheless, the members believe that the Member States will encounter many problems with the actual introduction of prohibitions or restrictions due to the form of the regulation proposed by the European Commission. As was previously the case with the Commission's proposal to give Member States the option of prohibiting or restricting the cultivation of genetically modified crops on their own soil, it is unclear whether a prohibition of or restriction on the trade in these products is legally feasible. The grounds for enacting such a prohibition have not been clearly defined in the proposal and the members of the PvdD group also believe that these grounds are also overly limited by the statement that environmental and safety arguments cannot be used to justify such a prohibition. It is also unclear if a trade restriction or trade ban is compatible with the regulations of the European internal market and the WTO.

The members of the PvdD group ask the European Commission to share the legal analyses of this proposal with the Member States' parliaments before the political dialogue about this proposal is initiated. Moreover, the members of the PvdD group are very disappointed that the European Commission has not kept its promise to make the decision-making process for the authorisation of genetically modified crops and products more democratic. In the opinion of these members, the result of the present proposal will be that the European Commission will continue to authorise genetically modified crops and products despite the fact that a large number of EU Member States is strongly opposed to this, and that it will be practically impossible for these Member States to prohibit or restrict the cultivation and/or use of these GMOs in their country.

date 17 June 2015

The European Commission admits that a qualified majority of Member States has never been able to reach an agreement on this matter since the current decision-making process for authorising genetically modified crops and products was first introduced in 2003. In its statement, the European Commission also admits that it would not be democratic for the Commission - which is not elected democratically - to decide to approve the authorisation of a new genetically modified crop. The members of the PvdD group ask the European Commission to keep its promise to democratise the decision-making process and to put forward a new proposal on this point.

Explanatory note

The House of Representatives consist of 150 members, currently divided into 16 political groups, 10 of which have contributed to the letter above. The parties printed in bold type have issued a negative opinion, thereby constituting a majority of 77 seats.

- **People's Party for Freedom and Democracy (VVD), number of seats: 40**
- Labour Party (PvdA), number of seats: 36
- Socialist Party (SP), number of seats: 15
- **Christian Democratic Appeal (CDA), number of seats: 13**
- **Party for Freedom (PVV), number of seats: 12**
- Democrats 66 (D66), number of seats: 12
- **Christian Union (CU), number of seats: 5**
- **Green Left, number of seats: 4**
- Reformed Political Party (SGP), number of seats: 3
- Party for the Animals, number of seats: 2

Bijlage I - Bijdragen fracties

VVD (negatief)

De leden van de VVD-fractie vinden de bevoegdheidstoekenning aan nationale lidstaten om ggo's toe te laten een verkeerde. Deze bevoegdheid hoort bij de Europese Commissie te blijven liggen omdat het hier om de regeling van de interne markt gaat. Het organiseren van een gelijk speelveld en gelijke uitgangsposities in de EU-lidstaten is bij uitstek een taak van de Commissie. Niet van individuele lidstaten.

De VVD-fractie zou daarom ook graag een reasoned opinion sturen aan de Commissie om dit standpunt nader toe te lichten.

PvdA (positief)

Gezien de maatschappelijke discussie die in Nederland over ggo's speelt zien de leden van de PvdA-fractie het belang in van een discussie op nationaal niveau. Deze leden oordelen daarom positief over het subsidiariteitsbeginsel van het EU-voorstel voor een wijziging van de verordening inzake de besluitvorming genetisch gemodificeerde organismen.

SP (positief)

De leden van de SP-fractie beoordelen het EU-voorstel wijziging van de verordening inzake de besluitvorming genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) COM (2015) 177 positief op subsidiariteit; zij achten de voorstellen in lijn met het subsidiariteitsbeginsel omdat bevoegdheid gedeeltelijk teruggegeven wordt aan de lidstaten. Dit voorstel is volgens de leden van de SP fractie nog lang niet genoeg om een democratische en verantwoorde besluitvormingsprocedure voor de toelating van ggo's te garanderen. Daartoe zal het hele toelatingsproces moeten worden herzien, de EFSA zal op andere wijze vorm moeten krijgen en de invloed van het Europese Parlement en de Raad zullen doorslaggevend moeten worden. De huidige procedure, die er bijvoorbeeld toe leidde dat maïs 1507 door de Commissie kan worden toegelaten ondanks het feit dat 19 lidstaten tegen stemden en slechts vijf voor, voldoet niet.

Desalniettemin zien de leden van de SP fractie het voorliggende voorstel voor een nationale opt-out als een stapje in de goede richting. Wel hebben de leden van de SP fractie vragen over de juridische haalbaarheid en over de uitvoering van het voorstel.

CDA (negatief)

De leden van de CDA-fractie hebben een negatief subsidiariteitsoordeel over het ggo-voorstel.

PVV (negatief)

Het oordeel van de leden van de Partij voor de Vrijheid-fractie luidt als volgt: negatief.

D66 (positief)

De leden van de D66-fractie beoordelen de subsidiariteitsaspecten van dit voorstel als positief. Dit omdat er juist meer bevoegdheden naar de lidstaten gaan in plaats van andersom.

ChristenUnie (negatief)

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben een negatief subsidiariteitsoordeel over het EU-voorstel wijziging van de verordening inzake de besluitvorming

genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) COM (2015) 177. Deze leden constateren dat de Commissie de bestaande onbevredigende procedure, waarbij bij het uitblijven van een gekwalificeerde meerderheid voor of tegen een toelating, de toelatingsaanvraag teruggestuurd wordt naar de Commissie voor een definitieve beslissing, intact laat. Het voorliggende voorstel biedt de lidstaten weliswaar de mogelijkheid voor een 'opt-out', maar een dergelijke 'opt-out' is in principe niet verenigbaar met de werking van de Europese interne markt. Dit maakt het lastig voor lidstaten om een toelating van genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders te verbieden. De leden van de ChristenUnie zijn daarom van mening dat de Commissie met dit voorstel de positie van lidstaten en het democratische karakter van de besluitvorming juist verzwakt in plaats van versterkt.

GroenLinks (negatief)

De leden van de GroenLinks-fractie zijn van mening dat het voorgelegde EU-voorstel niet in lijn is met het subsidiariteitsbeginsel. Het kunnen beperken en/of verbieden van reeds toegelaten ggo's kan slechts op beperkte gronden. Deze leden vragen zich af of een zogenaamde 'opt-out' van een lidstaat juridisch stand kan houden. Tevens zijn de leden van de GroenLinks-fractie van mening dat het voorstel van de Europese Commissie rondom de besluitvorming van de ggo's zorgt voor ondemocratische besluitvorming op Europees niveau.

SGP (negatief)

De leden van de SGP-fractie geven een negatief oordeel. Zij vinden dat de voorstellen van de Europese Commissie individuele lidstaten onvoldoende ruimte geven om nationaal een verbod op ggo's in te stellen. Gelet op de maatschappelijke gevoeligheid van ggo's, ook vanwege ethische bezwaren, verdient de toelating ervan een zorgvuldige nationale afweging met bijbehorende ruimte voor een nationaal afwijkende koers. Er wordt een stap in de goede richting gezet, maar onder meer op het vlak van milieu en gezondheid moet meer rekening gehouden kunnen worden met specifieke nationale omstandigheden.

Partij voor de Dieren (positief)

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie oordelen positief over de subsidiariteit van het EU-voorstel om lidstaten de bevoegdheden te geven om de handel in en het gebruik van genetisch gemanipuleerde producten te beperken of te verbieden. Deze leden vinden het van groot belang dat lidstaten niet door de Europese Unie worden gedwongen om producten toe te staan waar zij zelf grote bezwaren tegen hebben. Gentechgewassen en -producten vallen daar zeker onder, gezien de risico's die deze ggo's vormen voor mens, dier en milieu. Dat er nu een mogelijkheid wordt gecreëerd voor lidstaten om ervoor te zorgen dat de voedselen voerstromen in hun landen gevrijwaard kunnen worden van deze producten is een goede eerste stap. Zij zien echter veel uitvoeringsproblemen bij het daadwerkelijk invoeren van verboden of beperkingen van lidstaten door de vorm van de verordening die de Europese Commissie heeft voorgesteld. Evenals eerder het geval was bij het voorstel van de Commissie om lidstaten de mogelijkheid te geven om beperkingen of verboden op te leggen aan de teelt van gentechgewassen op hun grondgebied, is het allerm minst duidelijk dat een dergelijke beperking of verbod op de handel in deze producten juridisch haalbaar zal zijn. De gronden waarop een dergelijk verbod kunnen rusten zijn niet duidelijk, en worden naar mening van de leden van de PvdD-fractie ook teveel ingeperkt door te stellen dat milieu- en veiligheidsargumenten niet gebruikt kunnen worden voor een dergelijk verbod. Of een handelsbeperking of handelsverbod zich kan verhouden tot de regels van de Europese interne markt en de WTO is ook niet duidelijk.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen de Europese Commissie,

voorafgaand aan de politieke dialoog over dit voorstel, om de juridische analyses over dit voorstel met de parlementen van de lidstaten te delen. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie zijn bovendien zeer teleurgesteld dat de Europese Commissie zich niet aan haar belofte houdt om het besluitvormingsproces over de toelating van gentechgewassen en –producten meer democratisch te maken. De uitkomst van het huidige voorstel zal naar mening van deze leden zijn dat de Europese Commissie doorgaat met het toelaten van gentechgewassen en –producten, terwijl een zeer groot deel van de Europese lidstaten hier fel op tegen is, en dat het voor deze lidstaten in de praktijk niet mogelijk zal zijn om een verbod op beperking op te leggen aan de teelt en/of het gebruik van deze ggo's in hun land.

De Europese Commissie geeft toe dat er sinds het begin van de huidige besluitvormingsprocedure voor toelating van gentechgewassen en –producten in 2003 er nog nooit een gekwalificeerde meerderheid van lidstaten overeenstemming heeft weten te bereiken daarover. En in de mededeling geeft de Europese Commissie toe dat het niet democratisch is dat de Europese Commissie – die niet democratisch gekozen is – daardoor zélf besluit om de aanvraag voor toelating van een nieuw gewas toe te honoreren. De leden van de Partij voor de Dierenfractie vragen de Europese Commissie om haar belofte om deze besluitvormingsprocedure te democratiseren na te komen, en met een nieuwe voorstel te komen op dit punt.